

20202312872

ДИРЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ

Врз основа на член 70 став 4 од Законот за заштита и спасување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 36/04, 49/04, 86/08, 114/09, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18), директорот на Дирекцијата за заштита и спасување, донесе

ПРАВИЛНИК ЗА МЕРКИТЕ ЗА ЗАШТИТА ОД ПОЖАРИ, ЕКСПЛОЗИИ И ОПАСНИ МАТЕРИИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат мерките за заштита од пожари, експлозии и опасни материи во проектната документација за изградба на објекти, како и за објекти на кои се врши реконструкција и/или пренамена.

Член 2

Предвидените инсталации, уреди, постројки и опрема за заштита од пожари, експлозии и опасни материи во проектната документација, се изведуваат и поставуваат согласно овој правилник, стандардите на македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO).

II. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД ПОЖАРИ, ЕКСПЛОЗИИ И ОПАСНИ МАТЕРИИ ЗА ИНДУСТРИСКИ ГРАДБИ ОД ПРВА И ВТОРА КАТЕГОРИЈА

Член 3

Мерките за заштита од пожари, експлозии и опасни материи (во натамошниот текст: мерки) се применуваат на сите видови индустриски градби согласно категоризацијата на градби од прва и втора категорија согласно Законот за градење.

Мерките за индустриски објекти од прва категорија се применуваат на индустриските објекти:

- каде во технолошкиот процес се произведуваат и користат запаливи материи кои што создаваат запаливи гасови, материи способни да горат без присуство на кислород, материи способни со воздухот да создаваат експлозивни смеси, материи способни во контакт со вода да развиваат запаливи гасови, материи способни да се samozапалуваат, гасови под притисок, втечнати гасови и гасови растворени под притисок, запаливи течности со точка на палење од 60°C, радиоактивни материи, отровни материи, експлозивни материи, материи кои оксидираат, цврсти запаливи материи чија прашина тлее на температура од 350°C или имаат точка на палење на прашиката во воздухот на температура над 450°C (индустрија на ацетилен, индустрија на пластични материјали, рафинерии на гасови и нафта, индустрија на алкохоли, хемиска индустрија, индустрија на вештачки ѓубрива, дрвна индустрија, мелници, складишта за запаливи течности и гасови и други слични индустриски објекти) и хидротехнички инфраструктури.

Мерките за индустриските објекти од втора категорија се применуваат на индустриски објекти:

- каде во технолошкиот процес се произведуваат и користат запаливи цврсти, течни и гасовити запаливи материи кои во контакт со извор на палење (искра, отворен пламен, вжарени тела) лесно се палат и продолжуваат да горат (текстилна индустрија, индустрија за трикотажа, кожарска индустрија, електро индустрија, индустрија за производство на хартија и картон, прехранбена индустрија, индустрија за кондиторски производи, индустрија за пиво, сервиси, занаетчиски и услужни работилници и други слични објекти), индустриски градби од лесна преработувачка индустрија, бензински пумпи со придружни објекти, силоси, складишта и

- каде во технолошкиот процес се произведуваат или преработуваат материи кои имаат поголема отпорност на дејство на пожар, материи кои се тешко запаливи, споро горливи и негорливи (индустрија за метали и неметали, керамичка индустрија, индустрија за градежни материјали, металопреработувачка индустрија и други слични објекти).

Член 4

При проектирање во проектната документација, градење и изведување на индустриските градби од член 3 од овој правилник, предвидените мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи се применуваат за:

- а) производство, промет, употреба и складирање на запаливи течности и гасови;
- б) производство, промет, употреба и складирање на експлозивни материи;
- в) производство, промет, употреба и складирање на хемиски производи;

се применуваат стандардите од македонската национална стандардизација (МКС), меѓународните стандарди (ISO), европски стандарди и прописи издадени од Европскиот комитет за стандардизација, стандарди на меѓународна асоцијација NFPA, и нормативи утврдени во:

- Закон за складирање и заштита од запални течности и гасови;
- Закон за заштита од експлозивни материи;
- Закон за промет на експлозивни материи;
- Закон за хемикалии;
- останати прописи регулирани со закон.

При изработка на проектна документација за проектирање, градење и изведување на индустриските градби од член 3 од овој правилник, се применуваат и мерките за заштита од пожари, експлозии и опасни материи и нормативи пропишани во:

- Правилник за стандарди и нормативи за проектирање („Службен весник на Република Македонија“ бр. 60/12);
- Правилник за македонски стандарди за заштита на објекти од атмосферски празнења („Службен весник на Република Македонија“ бр. 101/00);
- МКС Н.Б.4 810, (МКС Н.Б.4.810):2000, Заштита на објекти и отворен простор од атмосферски празнења со примена на уред за рано стартување;
- Правилник за изградба на надземни електроенергетски водови со номинален напон од 1 кв од 400 кв („Службен весник на Република Македонија“ бр. 25/19);
- Правилник за сместување и држење масло за горење („Службен лист на СФРЈ“ бр. 45/67);
- Правилник за техничките нормативи за заштита од статичен електрицитет („Службен лист на СФРЈ“ бр. 62/73);
- Правилник за технички нормативи за проектирање, градење погон и одржување на гасни котларници („Службен лист на СФРЈ“ бр. 10/90);
- Правилник за поблиско определување на изборот на видовите и на количините на противпожарни апарати со кои треба да располагаат правните лица и граѓаните, како и за утврдување на критериумите што треба да ги исполнуваат правните лица кои вршат

сервисен преглед и контролно испитување на противпожарните апарати, кои се однесуваат на техничката опрема и просторот за работа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 26/18);

- Правилник за начинот на одредување на местата на кои задолжително треба да се наоѓаат уредите и инсталациите за заштита од пожари, другата противпожарна опрема, средствата за гаснење на пожари и противпожарните апарати, нивното одржување во исправна состојба, посебното обележување и достапноста за употреба („Службен весник на Република Македонија бр. 74/06 и 76/07);

- Правилник за техничките нормативи за хидрантска мрежа за гаснење на пожари („Службен весник на Република Македонија“ бр. 26/18);

- Одлука за утврдување на мерки за заштита од пожар на подрачјето на град Скопје („Службен гласник на град Скопје“ бр. 41/79);

- Правилник за технички прописи при работа на преработка на амониум нитрат за ракување и сместување амониум нитрат и негови смеси („Службен лист на СФРЈ“ бр. 31/61, 13/66 и 27/68);

- Правилник за складирање и чување на карбит и манипулирање со карбит („Службен лист на СФРЈ“ бр. 9/62 и 25/69);

- Правилник за техничките услови и нормативи за безбеден транспорт на течни и гасовити јагленоводороди со магистрални нафтови и гасоводи и со нафтови и гасоводи со меѓународен транспорт („Службен лист на СФРЈ“ бр. 26/85 и „Службен весник на Република Македонија“ бр. 18/97),

- Правилник за техничките нормативи за поставување котларници на отворен простор („Службен лист на СФРЈ“ бр. 12/85);

1. Конструктивни мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи за индустриски објекти

Член 5

Конструктивно градежните елементи и елементите во внатрешната обработка и опрема за објектите од член 3 од овој правилник се проектираат и изведуваат како пожарно отпорни, испитани за пожарна отпорност согласно со стандардите од македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO).

Пожарната отпорност се испитува на:

- надворешни носечки ѕидови кој го разделуваат објектот од темел до кров, преградни конструктивни ѕидови, тавани, кровните конструкции, фасади, калкани;
- носивите конструктивни елементи, столбови, греди, меѓукатни конструкции;
- внатрешни и надворешни отвори (врати, прозори и вентилациони отвори);
- скалишни и лифтовски простори и вентилациони канали;
- градежни материјали за обложување на ѕидови, тавани и подови.

Член 6

За да се спречи и ограничи ширењето на пожарот и да се овозможи евакуација и спасување на луѓето и материјалните добра, градбите се секторираат на пожарни сектори.

Пожарен сектор е дел од објектот (градбата), ограничен со ѕидови, меѓуспратни конструкции отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа и противпожарни врати отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку еден час.

Член 7

Индустриските градби се проектираат за непречен пристап на пожарните возила од најмалку две спротивни страни на градбата.

Сите надворешни сидови на кои има отвори (прозори, врати, балкони, тераси), се проектираат за да бидат пристапни за катовите од градбата, и за непречено поставување и употребата на опремата и техниката за гаснење и спасување на луѓето и материјалните добра од пожари и експлозии.

За прикачување на личната опрема (безбедносни алки, јажиња, поврзани со безбедносниот појас) на пожарникарите-спасители, во проектната документација за градба на објекти да се предвидат:

- безбедносни држачи на надворешните сидови, на косите и стрмни наклони на крововите,

- скали и безбедносни хоризонтални противпожарни препреки на крововите за безбедност при интервенција на пожарникарите-спасителите при гаснење на пожари.

Изведба на делови на фасадните сидови е дозволена само ако тоа не пречи на употребата на опремата и техниката за гаснење и спасување на луѓето и материјалните добра од пожари и експлозии.

Внатрешните комуникации во објектите се проектираат да обезбедат брза и сигурна евакуација на луѓето и функционална поврзаност со сите излези.

Ако објектите има само еден излез, максималното растојание од него до најоддалеченото работно место изнесува 15 метри, односно 30 метри ако има два или повеќе излези поставени спротивни еден на друг.

За градбите од првата и втората категорија на индустриски објекти каде се ракува со лесно запаливи материји ниту едно работно место не може да е оддалечено повеќе од 10 метри од најблискиот излез.

Безбедносни скали (противпожарни скали) за евакуација на луѓе од објекти при пожар и експлозии (оган и чад) се изведуваат како внатрешни и надворешни (отворени или полуотворени).

Внатрешните безбедносни скали за евакуација на луѓето (противпожарни скали) преставуваат посебен противпожарен сектор (пожарен сектор е дел од објектот (градбата), ограничен со сидови, меѓуспратни конструкции отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа и противпожарни врати отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку еден час.

Член 8

Во објектите од член 3 од овој правилник, во комуникациските простори, безбедносните и евакуациските скали на излезите не се остава или складира какви и да било материјали, а особено не запаливи материји, со кои се намалува пропусната моќ и го попречуваат движењето на луѓето.

Безбедносната заштита од став 1 на овој член се применува и за излезите и во комуникациите во галерии, тавани и слични простори.

Внатрешните комуникации во индустриските градби се проектираат и изведуваат така што да бидат прегледни и со јасна ориентација без непотребни кривини и без слепи завршетоци.

Правецот на движењето кон излезите се означува со јасно видливи натписи и стрелки и систем од нужни-панични светилки.

Комуникациски површини внатре во индустриските градби се проектираат, изведуваат-градат така што да не се прекинуваат со осамени скали.

Совладувањето на разлики во нивоата (висините) се врши со благи рампи со максимална косина од 5%.

Рамните и коси површини, како главни комуникации за луѓе и пренос на материјали се проектираат со најголема косина од 10 %, (1:6).

Рампите и столбовите кои совладуваат висина поголема од еден метар имаат ограда со ракофат, а нејзината висина не е помала од еден метар.

Светлата широчина на главните скалишни простори се проектира така што да не може да биде помала од 1,20 метри со ракофати од двете страни.

Во индустриски градби со три или повеќе ката од секое работно место се обезбедува достапност на најмалку два скалишни простора.

Рабовите на комуникациски површини кои се во рамнината на подот на индустриската градба се обележуваат со ленти со силно жолта боја со широчина на лентата од шест до осум сантиметри.

Просторот за складирање во производни погони и магацини во проектите и при изведбата се означува со ленти со бела боја со широчина на лентата од пет до осум сантиметри.

За индустриските градби задолжително се обезбедува надворешен пристап на кровот со фиксни скали (одржување на светлосните кровни површини за гасење на пожар), а кај катната изградба преку отвор во еден од скалишните простори.

Фиксните скали кои совладуваат поголема височина од два метра имаат заштитна ограда против паѓање.

Најголемо дозволено растојание на пречките кај скалите изнесува 30 сантиметри.

На градбите каде се изведуваат фасади со стаклени елементи треба да има ротирачки прозори („ПРОЗОРЦИ ЗА СПАСУВАЊЕ“).

Член 9

Во високите хали со галерии и кај катните индустриски објекти лифтовите не се проектираат за евакуација на лица од загрозениот простор.

Член 10

Пред излезите од објектите каде се работи со лесно запаливи материи на растојание од најмалку 10 метри да се проектираат и изградат отворени базени за вода со длабочина од минимум еден метар.

Член 11

Прозорците на просториите во кои се ракува со лесно запаливи течности-гасови, се проектираат и изведуваат да бидат заштитени со метални мрежи со отвори на окната $f = 0,75$ милиметри и со лесно отворање од внатрешноста на просториите.

Сите врати во индустриските градби се проектираат и изведуваат да се отвораат во насоката на евакуација.

Излезните врати за евакуација се проектираат и изведуваат за лесно и брзо отворање од внатрешната страна на просториите кон надвор.

Излезните врати имаат натпис „ПОМОШЕН ИЗЛЕЗ“, напишан на јасно видлив начин и поставен на видливо место.

Член 12

Пожарните сидови се проектираат и изведуваат по целата височина на објектот да го надминуваат кровот за најмалку 60 сантиметри.

Во пожарните ѕидови не се проектираат врати. Доколку тоа е неопходно, овие врати се проектираат и изведуваат така да имаат иста пожарна отпорност како и пожарните ѕидови и да бидат осигурени со систем за автоматско затворање во случај на пожар.

Член 13

Во премини од објектите со високо пожарно оптоварување да се изведат автоматски стабилни уреди за создавање на противпожарни водени завеси.

Во индустриските градби од прва и втора категорија од член 3 од овој правилник, да се изведат стабилни системи за гаснење на пожари (спринклер систем), согласно со стандарди од македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO).

Член 14

За обесчедување во случај на пожар, со цел да се оневозможи проширување на пожарот вентилацијата во индустриските објекти се проектира да биде природна или вештачка што зависи од барањата на технолошкиот процес.

Во зависност од технологијата на производството при проектирањето и изведувањето на климатизацијата, инсталациите не смеат да пренесуваат пламен, искри од пламен, врели гасови и чад.

Климатизацијата и вентилацијата се проектираат и изведуваат за автоматско исклучување или безбедносен пристап до погодно место.

Член 15

Напојувањето со електрична енергија на градбите од член 3 од овој правилник, се проектираат и изведуваат во случај на пожар да може да се исклучува автоматски или од погодни места, парцијално или во целиот објект.

Електричните светилки во комуникациите се проектираат и изведуваат на растојание не помало од два метра од нивото на готовиот под.

Греењето за целата градба се проектира и изведува во случај на пожар за автоматско исклучување или безбедносен пристап до погодно место.

Премините на инсталациите за греење низ преградни ѕидови и меѓукатни конструкции се изведува на начин за оневозможување на преминување на огнени искри, врели гасови и пламен при евентуален пожар.

Член 16

При проектирањето и изведувањето на изолацијата на објектите од член 3 од овој правилник, се одредува:

- растојанието меѓу градбите, особено растојанието меѓу најблиските градби;
- правецот на ветровите и нивниот интензитет;
- можноста за спречување на проширување на пожарот низ отворите на прозорците, вратите и други отвори ориентирани спрема другите градби.

Материјалите со кои се обложуваат ѕидовите, подовите и таваните се изведуваат од не запаливи материјали согласно со стандардите од македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO за наведените видови на градби на објекти во член 3 од овој правилник.

Член 17

За алармирање во случај на пожар и потреба за евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица во објектите се поставуваат сигнални, звучни и светлосни уреди, и/или други средства за известување, согласно Правилникот за начинот на одредување на местата на кои задолжително треба да се наоѓаат уредите и инсталациите за заштита од пожари, другата противпожарна опрема, средствата за гаснење на пожари и противпожарните апарати, нивното одржување во исправна состојба, посебното обележување и достапноста за употреба („Службен весник на Република Македонија“ бр. 74/06 и 76/07).

При проектирањето на објекти се предвидуваат места за поставување на:

а) противпожарни апарати согласно стандарди и нормативи согласно Правилникот за поблиско определување на изборот на видовите и на количините на противпожарни апарати со кои треба да располагаат правните лица и граѓаните, како и за утврдување на критериумите што треба да ги исполнуваат правните лица кои вршат сервисен преглед и контролно испитување на противпожарните апарати, кои се однесуваат на техничката опрема и просторот за работа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 26/18),

б) инсталации со автоматско или рачно активирање и за гасење на пожар со вода, јаглен двооксид, инерген, аргонит, пена, сув прашок и други хемиски средства во зависност од можните класи на пожари и други прирачни средства и опрема за гаснење согласно Правилникот за начинот на одредување на местата на кои задолжително треба да се наоѓаат уредите и инсталациите за заштита од пожари, другата противпожарна опрема, средствата за гаснење на пожари и противпожарните апарати, нивното одржување во исправна состојба, посебното обележување и достапноста за употреба („Службен весник на Република Македонија“ бр. 74/06 и 76/07).

2. Мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи според категоријата на индустриските објекти

Член 18

Пожарната отпорност на носивите конструктивни елементи за индустриските објекти (столбови, греди, носиви сидови, меѓукатни конструкции) за објектите од прва категорија од член 3 од овој правилник се проектира и изведува така да изнесува најмалку четири часа, за градбите од втората категорија три часа.

Пожарната отпорност на надворешните и преградни сидови, калкани, кровови, покриви и фасади за објектите од првата категорија од член 3 од овој правилник, се проектира и изведува така да изнесува најмалку три часа, за градбите од втората категорија два часа.

Пожарната отпорност на внатрешните противпожарни врати за објектите од првата и втората категорија од член 3 од овој правилник изнесува еден час, а на надворешните противпожарни врати еден час и 30 минути.

III. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД ПОЖАРИ, ЕКСПЛОЗИИ И ОПАСНИ МАТЕРИИ ЗА ОБЈЕКТИ ОД ЈАВЕН КАРАКТЕР

Член 19

Мерките за објекти од јавен карактер се однесуваат на сите видови јавни објекти во кои поголем број лица вршат некоја дејност редовно или повремено и во кои можат да престојуваат подолго или покусо време и други лица (вработени, гледачи, купувачи, посетители, патници, болни лица, ученици, студенти, спортисти), и тоа за:

- градби за потребите на државните органи и агенциите и фондовите основани од Република Северна Македонија, градби за потребите на правни лица во целосна или доминантна сопственост на Република Северна Македонија, градби за дипломатски и конзуларни претставништва и меѓународни организации, градби за потребите на граничните премини, градби за потребите на органите на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, градби за противпожарна заштита, детски градинки (во натамошниот текст: административно-деловни објекти);

- градби наменети за терцијална здравствена заштита, (клиники, клинички центри, институти, заводи за здравствена заштита и специјална консултативна и болничка здравствена заштита), градби наменети за примарна и секундарна заштита, (општи болници, центри за рехабилитација, заводи за здравствена заштита, здравствени станици и здравствени домови) и градби за ветеринарна заштита (во натамошниот текст: градби наменети за здравствена заштита);

- градби за масовни приредби, (градби од областа на културата, национални установи од областа на културата, театри, опери, кина, концертни сали, стадиони и спортски сали со капацитет под 10.000 гледачи, стадиони и спортски сали со капацитет над 10.000 гледачи, ноќни локала, дискотеки, сали за конференции, сали за игранки и забава, зоолошки градини, и сите останати градби кои се наменети за голем број на посетители), (во натамошниот текст: градби за масовни приредби);

- градби наменети за изложување и чување на поставки, (градби кои претставуваат заштитено недвижно културно наследство согласно со закон, поединечни добра, споменички целини без контактните зони меморијални споменици, археолошки локалитети, изложбени салони, саемски објекти, музејските и архивските депоа, одделенијата за конзервација, библиотеки, центри за документација), (во натамошниот текст: градби наменети за изложување и чување на поставки);

- градби за угостителство, (ресторани, слаткарници, сл. градби во кои се послужува храна), (во натамошниот текст: угостителски градби);

- туристички развојни зони и градбите во овие зони, (хотели, рекреативни центри, градби во подрачје на национални паркови и парк шуми, автокампови и градби за потребите на автокампови, мотели, кои служат за времен престој на гости), (во натамошниот текст: градби наменети за туризам);

- базени на ниво на теренот за јавна употреба, сауни, јавни бањи и други објекти наменети за лекување и рехабилитација, (во натамошниот текст: базени, сауни и јавни бањи);

- градби за високо образование (универзитети, факултети, академии и високи стручни школи), градби за научно-истражувачката дејност, опсерватории, градби наменети за основно и средно образование, градби за предучилишна возраст, (во натамошниот текст: градби за предучилишна возраст и образование);

- стопански градби, деловни градби, станбено-деловни градби, градби за потребите на агроберзи, трговски центри, градби за мало стопанство (продавници, самопослуги, супермаркети, хипермаркети, стоковни куќи, трговски центри, пазари), (во натамошниот текст: градби за стопанството);

- градби за потребите на верските заедници, со придружни содржини, градби за вршење на верски и други обреди, (во натамошниот текст: градби од верски карактер).

- останати градби од јавен карактер: придружно услужни објекти на државни патишта утврдени со закон, придружно услужни објекти на општински патишта и улици утврдени со закон, железнички станици на железнички пруги, аеродроми, објекти на езерски и речни пристаништа, меѓуградски автобуски станици, катни гаражи, придружни објекти на жичари, (во понатамошниот текст: останати градби од јавен карактер).

- градби за колективно домување.

1. Општо за сите објекти од јавен карактер

Член 20

Сите објекти од јавен карактер се проектираат и изведуваат за да се овозможи непречен пристап за противпожарни возила од најмалку две спротивни страни на објектот.

Пристапен пат (за противпожарно возило) во смисла на овој правилник е дел од јавен пат со кој од јавниот пат се надоврзува до објектите на тој пат, каде најоддалечената точка на коловозот е на поголемо растојание од шест до девет метри од габаритот на објектот.

Како свртувалиште може да се смета одреден дел од пристапниот пат на кој може да се промени насоката на движење на противпожарното возило за повеќе од 120°.

Плато во смисла на овој правилник е уреден проширен дел од пристапниот пат по кој се движат противпожарните возила и се организира и изведува пожарната интервенција.

Пристапните патишта за противпожарни возила се: (градски сообраќајници, влезови во станбени комплекси, внатрешни сообраќајници во комплекси, платоа за гаснење внатре во комплексот и свртувалишта за пожарните возила) со своите димензии треба да овозможат навремена и непречена интервенција и лесна подготовка и ставање во оперативна функција на противпожарната опрема и техника за гаснење на пожарот и спасување на луѓето и материјалните добра.

Широчината на коловозот на пристапниот пат, за еднонасочен сообраќај и движење на противпожарните возила се проектира така да не биде помала од 3,5 метри, односно 5,5 метри за двонасочен сообраќај.

Ако пристапниот пат поминува низ пропусти, надвозници и други отвори, минималните димензии на светлиот отвор на проодот се: 3,5 метри широчина и 4,5 метри височина.

Ако пристапниот пат поминува низ пропусти, надвозници и други отвори кои се наоѓаат во кривина, минималните димензии на светлиот отвор на проодот се: четири метри широчина и 4,5 метри висина.

Пристапниот пат да е во иста височина со коловозот од сите видови улици проектирани и изведени согласно законски прописи за лесен пристап на противпожарните возила до објектите – градбите, а коловозната конструкција на пристапот да се димензионира на осовински притисок од најмалку осум тони.

Доколку пристапниот пат за еднонасочен сообраќај не овозможува кружно движење за влез и излез на против пожарните возила, се врши проектирање на свртувалиште кое може да биде кружно или во форма на буквата „Г“ кои димензии ќе овозможат брзо и непречено завртување на противпожарните возила.

Широчината на коловозот на свртувалиштето во форма на буквата „Г“ се проектира така да не биде помала од четири метри и должина од 25 метри, а радиусот на кругот кај кружното свртувалиште да не е помал од 11,5 метри.

Носивоста на конструкцијата на свртувалиштата се димензионира на осовински притисок од најмалку осум тони.

Платоата за пожарна интервенција се проектираат и изведуваат со минимални димензии од 5,5 метри широчина, 15 метри должина, пад од 3% и коловозна конструкција со осовински притисок од најмалку 10 тони.

Растојанието на платото за пожарна интервенција од фасадата на објектот на која постојат отвори (прозори, балкони, тераси) изнесува од шест метри до 10 метри со што би се овозможила правилна употреба и користење на пожарната опрема за интервенција и спасување од височина.

За широчина на фасада до 50 метри се предвидува најмалку едно плато за пожарна интервенција.

Член 21

Сите надворешни ѕидови на кои има отвори (прозори, врати, балкони, тераси) се проектираат да бидат пристапни за катовите од објектот, а изведба на делови на фасадните ѕидови се дозволени само ако тоа не пречи на употребата на опремата и техниката за гаснење и спасување.

Член 22

Носивите конструктивни елементи на објектите во поглед на пожарноотпорноста на дејство на пожар по стандардна температурна крива, се проектираат така да ги задоволуваат критериумите на стабилност и интегритет на одделни делови од градбата и изолацијата.

Пожарноотпорноста на носивите конструктивни елементи на објектите од член 19 од овој правилник се утврдува согласно намената на градбата и изнесува од два до четири часа.

Член 23

Внатрешноста на објектите од член 19 од овој правилник, се секторира на пожарни сектори за да се ограничи ширењето на пожарот и за да се овозможи евакуација и спасување на луѓето и материјалните добра.

Пожарен сектор е дел од објектот (градбата), ограничен со ѕидови, меѓуспратни конструкции отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа и противпожарни врати отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку еден час.

Во зависност од основната намена на градбата или дел од градбата, бројот на присутни лица, височината, пожарното оптоварување и концентрацијата на вредностите, пожарниот сектор може да биде со големина:

- до 50 м²
- од 51 до 100 м²
- од 101 до 150 м²
- од 151 до 500 м²
- од 501 до 1000 м²
- од 1001 до 1500 м²
- од 1501 до 2000 м²
- од 2001 м².

Член 24

Во сите случаи каде што објектот е во директно соседство (залепен) со друг објект или друга просторија, се проектира да биде изолиран со пожарноотпорни ѕидови и меѓукатна конструкција во времетраење од најмалку два часа.

Ако објектот се гради до веќе постоечка градба, или се градат две нови градби, потребното меѓусебно растојание на градбите да изнесува 1/3 од вкупната височина на двете градби сметано од котата на терен до котата на венец, но да не е помало од осум метри.

Доколку во просториите се предвидува спуштен таван, истиот се проектира и изведува од материјал чија пожарноотпорност е во времетраење од најмалку 30 минути.

Просториите пристапни за публика треба да бидат изолирани од другите партии на зградата кои преставуваат ризик од пожар со ѕидови и меѓукатни конструкции со пожарноотпорноста во времетраење од најмалку два часа.

Проектот и изведбата на дрвена кровна конструкција на објекти со поголема површина содржи секторирање на секои 25 метри со ѕид со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа.

За да се овозможи обезбедување на салите кои се пристапни за публиката тие се проектираат и изведуваат со предвидени отвори за обезбедување.

Член 25

При проектирањето и изведбата на објектите од член 19 од овој правилник, за означување на правците на движење и патиштата за евакуација и излез на слободен простор, во просториите и над нивните излези, хоризонталните и коси комуникациони површини (ходници, скалишни простори) и главните и помошни излези од градбата кои водат на слободен простор, се определуваат воочливи места на кои се поставуваат панични светилки со светлечки натписи: „ИЗЛЕЗ“ или „ПОМОШЕН ИЗЛЕЗ“ и стрелки во насока на евакуацијата, односно систем од нужни панични светилки.

Влезно - излезни врати од сите влезови на објектите од член 19 да се отвораат од внатре кон надвор на отворен простор и истите се со пожарнаотпорност од времетраење од најмалку еден час.

Ракофатот да биде изведен по цела ширина во хоризонтална положба за отворање кон надвор на сите влезно-излезни врати од сите излези - влезови на објектите од член 19 од овој правилник.

Сите внатрешни и надворешни врати на објектот, просторот (простории) и локали кои примаат повеќе од 25 лица, се проектираат и се изведуваат да се отвораат во правец на излезот и се обезбедени со систем за кочење во отворена положба во насока на излезот.

Објектите и просториите од објектите кои примаат од 25 до 50 лица се проектираат со два излези за евакуација кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на скалишен простор или друга просторија која има свој посебен излез, од кои, едниот е со најмала широчина од 0,8 метри, а другиот 0,6 метри.

Објектите и просториите од објектите кои примаат од 51 до 100 лица се проектираат со најмалку два излези кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на слободен или на скалишен простор, со најмала широчина од по 0,8 метри, за секој излез.

Катовите од објектите кои се со капацитет од 51 до 100 лица се проектираат со еден скалишен простор со широчина на скалишниот крак од најмалку 1,4 метри. Покрај овој скалишен простор, се предвидува начин за евакуација на присутните лица преку споредни излези, балкони, тераси.

Објектите и просториите од објектите кои примаат од 101 до 200 лица се проектираат со најмалку два излези кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на слободен или на скалишен простор, од кои, секој со широчина од 1,2 метри.

Градбите од јавен карактер кои се со капацитет од 101 до 200 лица се проектираат да имаат најмалку два скалишни простори со вкупна широчина на скалишниот крак од 1,8 метри.

Објектите и просториите од објектите кои примаат од 201 до 300 лица се проектираат да имаат најмалку два излези кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на слободен или на скалишен простор, од кои, секој мора да има широчина од 1,4 метри.

Објектите и просториите од објектите кои примаат од 301 до 400 лица се проектираат со најмалку два излези кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на слободен или на скалишен простор, со вкупна ширина од најмалку три метри, односно секој со широчина од најмалку 1,5 метри.

Објектите и простории од објектите кои примаат од 401 до 500 лица се проектираат со најмалку два излези кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на слободен или на скалишен простор, со вкупна широчина од најмалку 3,6 метри, односно секој со широчина од најмалку 1,8 метри.

Објекти и просториите од објектите кои примаат од 501 до 1000 лица се проектираат со најмалку три излези кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на слободен или на скалишен простор, со вкупна широчина од најмалку 4,2 метри, односно секој излез со широчина од најмалку 1,4 метри.

Објектите и просториите од објектите кои примаат од 1001 до 1500 лица се проектираат со најмалку четири излези кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на слободен или на скалишен простор, со вкупна широчина од најмалку 6,4 метри, односно секој со широчина од најмалку 1,4 метри.

За објектите и просториите од објектите кои се со поголем капацитет од 1501 лица, при проектирањето на секои 500 лица се додава уште по еден излез, со најмала широчина од 1,4 метри.

Објектите и просториите од објектите кои се наоѓаат под нивото на теренот, за одредување на бројот на излезите се применуваат истите правила во зависност од теоретскиот број на присутни лица.

Теоретскиот број на присутни лица се добива така што стварниот (реалниот, вистинскиот) број на присутни лица се зголемува за 10 лица на секои 100 лица за секој метар длабочина под нивото на околниот терен.

Скалите се проектираат на начин кој овозможува брза евакуација на присутните лица, публиката и персоналот во случај на потреба.

Оддалеченоста до скалишниот простор за евакуација е најмногу 35 метри.

Скалите што ги опслужуваат подрумите се проектираат без директна врска континуирано продолжение со скалите кои ги опслужуваат катовите.

Објектите, со приземје плус два и повеќе ката и со приземје минус два и повеќе ката се проектираат така да се обезбедат со безбедносни скали.

Безбедносните скали се конструктивни елементи на градбите кои се ограничени со сидови отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа и противпожарни врати со пожарноотпорност од најмалку еден час кои се отвораат во правецот на евакуацијата и се затвораат автоматски.

Член 26

Објектите од член 19 од овој правилник, се проектираат и изведуваат да се обезбеди:

- систем за заштита од атмосферски празнења-громобранска инсталација;
- систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;
- систем за автоматско откривање и гаснење на пожар (согласно намената на градбата, нејзините потреби и прописите);
- систем од нужни-панични светилки;
- систем за мерење концентрација на токсични и експлозивни смеси и алармирање за прекумерно дозволени концентрации на токсични и експлозивни смеси под долната граница;
- систем за известување на присутните лица за настанат пожар и потребата од напуштање на градбата-евакуација;
- надворешна и внатрешна хидрантска мрежа за гасење на пожар;
- рачни преносни и рачни превозни противпожарни апарати;
- систем за резервно напојување со електрична енергија (агрегати);
- се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.

При проектирањето и изведувањето на наведените системи од став 1 на овој член се применуваат стандарди од македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO).

2.Административно-деловни објекти

Член 27

За административно - деловните објекти, покрај мерките од членовите 20 - 26 од овој правилник, се применуваат и следните мерките:

- просторот за посетители се проектира и изведува одвоен од останатите простори со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа.

- отворите во противпожарните ѕидови и меѓукатната конструкција се обезбедуваат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час.

- административно-деловните објекти се проектираат и изведуваат со систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар.

- административно-деловните објекти се обезбедуваат со патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица.

- се проектираат и изведуваат со сигурносни скали за евакуација кои не се употребуваат во нормални услови, а можат да бидат изведени во внатрешноста на објектот или од неговата надворешна страна (фасада на објектот). Доколку сигурносните скали се изведуваат во внатрешноста на објектот истите посебно преставуваат противпожарен сектор (пожарен сектор е дел од објектот (градбата), ограничен со ѕидови, меѓуспратни конструкции отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа и противпожарни врати отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку еден час).

- патиштата за евакуација се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светилки.

- се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.

3.Градби наменети за здравствена заштита

Член 28

За градбите наменети за здравствена заштита покрај мерките од членовите 20 - 26 од овој правилник, се применуваат и следните мерки:

- амбулантите се проектираат на височина најмногу до 15 метри;

- во градбите што се проектираат со височина поголема од 15 метри, но помала од 22 метри, над височината од 15 метри се проектира администрација, истражувачки работи и амбуланти во кои престојуваат лица кои можат во секој момент да ја напуштат градбата;

- пожарните сектори се со површина помала од 1000 м²;

- техничките простории (котларници, агрегати, хидро станици, магацински простори и други) се издвојуваат како посебни пожарни сектори;

- просторот за пациенти и посетители се одвојува од останатите простори со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;

- отворите во противпожарните ѕидови и меѓукатната конструкција се обезбедуваат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час;

- се предвидува резервен извор за напојување со електрична енергија-агрегат;

- се предвидува систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;

- се предвидуваат патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;

- патишта за евакуација, се одбележани и осветлени со резервна енергија-систем од нужни-панични светилки;
- се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.

4. Градби за масовни приредби

Член 29

За градбите за масовни приредби покрај мерките од членовите 20 - 26 од овој правилник, се применуваат и следните мерки:

- салите за масовни приредби се проектираат и изведуваат со простор за публика кој од останатите простории (вежбални, депоа, работилници, магацини, енергетско технички простории, администрација, изложбени - музејски простории) се изолира со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа.

- потребните отвори во противпожарните ѕидови и меѓукатната конструкција во салите за масовни приредби се затвораат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час.

Салите за масовни приредби се обезбедуваат со:

- систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;
- хоризонтални и коси комуникациски површини и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;

- се проектираат и изведуваат со сигурносни скали за евакуација кои не се употребуваат во нормални услови, а можат да бидат изведени во внатрешноста на објектот или од неговата надворешна страна (фасада на објектот);

- доколку сигурносните скали се изведуваат во внатрешноста на објектот истите посебно преставуваат противпожарен сектор (пожарен сектор е дел од објектот (градбата), ограничен со ѕидови, меѓуспратни конструкции отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа и противпожарни врати отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку еден час);

- патишта за евакуација и систем од нужни-панични светилки;
- се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот, и резервен извор за напојување на електрична енергија-агрегат.

Член 30

Сценскиот простор во салите за масовни приредби од останатите простории се изолира со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа.

Сценскиот простор од став 1 на овој член се изолира од салата за публика со автоматски стабилни уреди за создавање на противпожарни водени завеси со пожарноотпорност од најмалку еден час, обезбеден со систем за спуштање и систем за водено ладење и/или со водена завеса.

Сценскиот простор од став 1 на овој член, се обезбедува со стабилен систем за автоматско откривање и гаснење на пожар.

Член 31

За киносалите, покрај мерките од членовите 20 - 26 од овој правилник се применуваат и следните мерки:

- за киносалите со капацитет до 200 гледачи, салата за публика се издвојува како посебен пожарен сектор во однос на останатиот простор и
- киносалите со капацитет повеќе од 201 гледачи не се проектираат и изведуваат во подземни катови.

Член 32

За дискотеките, покрај мерките од членовите 20 - 26 од овој правилник, се применуваат и следните мерки:

- дискотеките со капацитет поголем од 300 посетители не се проектираат и изведуваат во подземни спратови или на спратови на височина поголема од осум метри од котата на околниот терен;
- дискотеките со капацитет поголем од 50 посетители се издвојуваат како посебен пожарен сектор во однос на останатиот простор кој не припаѓа на оваа намена;
- капацитетот на дискотеката се ограничува на едно лице на 1 м², на слободната површина од просторот за играње и просторот за седење.

Член 33

За салите за игранки и за забава покрај мерките од членовите 20 - 26 од овој правилник, при проектирањето и изведувањето се применуваат и следните посебни мерки:

- просторот за гости се одвојува од останатите простори со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;
- отворите во противпожарните ѕидови и меѓукатната конструкција во салите од став 1 на овој член се обезбедува со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час;
- салите од став 1 на овој член со капацитет поголем од 200 лица се проектираат на приземјето или првиот кат од градбата и истите се издвојуваат како посебен пожарен сектор;
- за истовремен престој на над 50 лица во салите од став 1 на овој член се обезбедува систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;
- салите од став 1 на овој член се обезбедуваат со патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;
- патиштата за евакуација, на гости и вработени се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светилки;
- се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.

При проектирањето и изведувањето на наведените системи од став 1 од овој член се применуваат стандарди од македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO).

5. Градби наменети за изложување и чување на поставки

Член 34

За градбите наменети за изложување и чување на поставки покрај мерките од членовите 20 - 26 од овој правилник, при проектирањето и изведувањето се применуваат и следните посебни мерки:

- просторот за посетители и изложување се одвојува од останатите простори со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;

- музејските и архивските депоа со горливи содржини (слики, скулптури од дрво, книги), се сместуваат во посебни простории како посебни пожарни сектори;
 - техничките простории (котловски единици, топлински под станици) се сместуваат во подрумските катови како посебни пожарни сектори;
 - одделенијата за конзервација и библиотеките се изведуваат како посебни пожарни сектори;
 - отворите во противпожарните ѕидови и меѓукатната конструкција во градбите се обезбедува со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час, и се предвидува систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;
 - се предвидуваат патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица, и патиштата за евакуација, се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светилки;
 - се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.
- При проектирањето и изведувањето на наведените системи од став 1 на овој член се применуваат стандарди од македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO).

6. Угостителски градби

Член 35

За угостителските градби покрај мерките од членовите 20 - 26 од овој правилник, се применуваат и следните мерки:

- просторот за посетители во угостителските градби се проектира и изведува одвоен од останатите простори со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со огноотпорност во времетраење од најмалку два часа.
- отворите во противпожарните ѕидови и меѓукатната конструкција во угостителските градби се обезбедуваат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час.
- се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.

Член 36

Угостителските градби наменети за истовремен престој над 25 лица се проектираат и изведуваат со:

- систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;
- патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;
- патишта за евакуација на посетители и вработени одбележани и осветлени со резервна енергија-систем од нужни-панични светилки;
- се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.

При проектирањето и изведувањето на наведените системи од став 1 на овој член се применуваат стандарди од македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO).

7. Градби наменети за туризам

Член 37

За градбите наменети за туризам покрај мерките од членовите 20 - 26 од овој правилник, се применуваат и следните мерки:

- просторот за гости се проектира и изведува одвоен од останатите простори со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;

- отворите во противпожарните ѕидови и меѓукатната конструкција се проектираат и изведуваат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час;

- во ходниците од градбата не се препорачува користење на облоги од запаливи материји;

- станбени дел од градбата во кој што се сместуваат повеќе од 300 лица, од останатите содржини на градбата се издвојува како посебен пожарен сектор;

- пожарниот сектор ги опфаќа собите и апартманите во кој што престојуваат помалку од 100 лица;

- ресторани, кафе барови, билјард спортски сали, телевизиски сали и други простории со капацитет поголем од 100 гости се сместуваат во приземјето, сутеренот или најмногу на првиот кат од градбата;

- ресторан и кафе бар со капацитет до 300 лица се проектира и на повисоките катови од објектот на кој што е проектирана, односно изведена тераса или видиковец со изведени и два независни скалишни простори за евакуација и напуштање на просторот како посебни пожарни сектори;

- објектите за истовремен престој над 25 лица се проектираат со систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;

- се проектираат и изведуваат патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;

- се проектираат и изведуваат со сигурносни скали за евакуација кои не се употребуваат во нормални услови, а можат да бидат изведени во внатрешноста на објектот или од неговата надворешна страна (фасада на објектот);

- доколку сигурносните скали се изведуваат во внатрешноста на објектот истите посебно преставуваат противпожарен сектор (пожарен сектор е дел од објектот (градбата), ограничен со ѕидови, меѓуспратни конструкции отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа и противпожарни врати отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку еден час);

- патиштата за евакуација на гости и вработени се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светилки;

- се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.

При проектирањето и изведувањето на наведените системи од став 1 на овој член се применуваат стандарди од македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO).

8. Базени, сауни и јавни бањи

Член 38

За базените, сауните и јавните бањи покрај мерките од членовите 20 - 26 од овој правилник се применуваат и следните мерки:

- просторот за посетители се проектира и изведува одвоен од останатите простории со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;

- отворите во противпожарните ѕидови и меѓукатната конструкција се обезбедуваат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час, и се обезбедуваат со систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;

- се обезбедуваат со патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;

- патиштата за евакуација се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светилки.

- се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.

При проектирањето и изведувањето на наведените системи од став 1 на овој член се применуваат стандарди од македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO).

9. Градби за предучилишна возраст и образование

Член 39

При проектирањето на градбите за предучилишна возраст и образование, покрај мерките утврдени во членовите 20 - 26 од овој правилник, се применуваат и следните мерки:

- објектите за деца од предучилишна возраст се проектираат и изведуваат како приземни градби или со максимална дозволена висина од приземје и прв кат, јаслите се градат во приземјето на градбата, и најдолгиот пат за евакуација на децата од предучилишна возраст, до излезите од градбата кои водат на слободен простор да не е подолг од 25 метри;

- основните училишта се проектираат и се градат најмногу како двоспратни, средните училишта најмногу како троспратни, а факултетите најмногу како петоспратни градби;

- училиштата и факултетите со два, три и повеќе катови со должина поголема од 35 метри, се проектираат со најмалку два скалишни простори меѓусебно оддалечени најмалку 25 метри со цел спечување на истовремено зачадување, и училниците, кабинетите и слични простории во кои што престојуваат ученици не се проектираат во сутерен или во подземните катови од градбата, и просторот за ученици се проектира и изведува одвоен од останатите простории со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;

- отворите во противпожарните ѕидови и меѓукатната конструкција во градбите се проектираат и изведуваат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час, и градбите се проектираат и изведуваат со систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;

- градбите се проектираат и изведуваат со патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;

- патишта за евакуација, се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светилки, и се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.

При проектирањето и изведувањето на наведените системи од став 1 на овој член се применуваат стандарди од македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO).

10. Градби за стопанство

Член 40

При проектирањето на градбите за стопанство покрај мерките утврдени во членовите 20 - 26 од овој правилник, се применуваат следните посебни мерки:

- просториите за стопанство се одвојуваат од пратечките простори со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;

- отворите во противпожарните ѕидови и меѓукатната конструкција се затвораат со врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час;

- за истовремен престој над 25 лица се обезбедува систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;

- објектите се обезбедуваат со патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;

- патиштата за евакуација, се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светилки;

- се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.

При проектирањето и изведувањето на наведените системи од став 1 од овој член се применуваат стандарди од македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO).

11. Градби од верски карактер

Член 41

При проектирањето и изведувањето на градбите од верски карактер покрај мерките пропишани во членовите 20 - 26 од овој правилник, се применуваат и следните посебни мерки:

- објектите се проектираат и изведуваат како самостојни градби, додека молитвените домови можат да бидат и во составот на градбите од други категории;

- просторот за посетители се одвојува од останатите простори со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;

- отворите во противпожарните ѕидови и меѓукатната конструкција во градбите се обезбедуваат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час;

- во градбите се обезбедува систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;

- градбите се обезбедуваат со патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;

- патиштата за евакуација, се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светилки;

- се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.

При проектирањето и изведувањето на наведените системи од став 1 на овој член се применуваат стандарди од македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO).

12. Останати градби од јавен карактер

Член 42

При проектирањето и изведувањето на останати градби од јавен карактер, покрај мерките утврдени во членовите 20 - 26 од овој правилник, се применуваат стандарди од македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO) за изградба на:

- придружно услужни објекти на државни патишта, општински патишта и улици утврдени со закон,

- објекти на железнички станици на железнички пруги,

- аеродроми и придружни објекти,

- објекти на езерски и речни пристаништа,

- меѓуградски автобуски станици и придружни објекти,

- катни гаражи,

- придружни објекти на жичари.

Се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.

IV. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД ПОЖАРИ, ЕКСПЛОЗИИ И ОПАСНИ МАТЕРИИ ЗА ГРАДБИ ЗА КОЛЕКТИВНО ДОМУВАЊЕ

1. Градби за колективно домување

Член 43

Мерките за градбите за колективното домување се однесуваат на сите видови станбени објекти или делови од градби наменети за домување.

2. Општо за сите градби за колективно домување

Член 44

Сите градби за колективното домување се проектираат и изведуваат на начин со кој се обезбедува:

- пристапност за противпожарните возила, со доволна широчина на пристап за да се овозможи лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема за борба против пожарот и спасување на луѓето;

- пристапниот пат да е во иста височина со коловозот од сите видови улици проектирани и изведени согласно законски прописи за лесен пристап на противпожарните возила до објектите – градбите, а коловозната конструкција на пристапот да се димензионира на осовински притисок од најмалку осум тони;

- сите фасадни ѕидови во кои има отвори (прозорци, прозор-врати и врати) да се пристапни за употреба на опремата за гаснење и спасување. Истакнати или вовлечени катови и делови на фасадните ѕидови се проектираат и изведуваат ако тоа не пречи на употребата на опремата за гаснење и спасување;

- ако станбениот објект се гради до постојна градба, или се градат две нови градби, потребното меѓусебно растојание на градбите при проектирањето и изведувањето изнесува 1/3 (половина) од вкупната височина на двете градби, сметано од котата на терен до котата на венец, но не помало од осум метри поради опасноста од пренесување на пожар преку кровот на постоечката градба;

- кровот на новата станбена градба треба да биде од незапаливи материјали и огноотпорни во времетраење од најмалку еден час на површината на кровот спрема соседната постоечка градба и тоа најмалку пет метри широчина, мерено во хоризонтална проекција;

- калканскиот ѕид спрема постоечкиот објект е огноотпорен во времетраење од најмалку два часа и продолжува над кровот во вид на атика со минимална височина од 60 сантиметри;

- лифтовите не се предвидуваат како средство за евакуација на станарите;

- главните влезни врати се отвораат во правец на излезот. Употребата на врати на лизгање како главни влезни врати не се предвидуваат;

- влезните врати во становите се огноотпорни во времетраење од најмалку 30 минути;

- не се предвидува застаклување на влезните врати;

- во проектите не се предвидува употреба на врати на лизгање како влезни врати за становите;

- не се предвидуваат застаклени врати или врати со надсветло во просториите на станот;

- влезните врати за подрумот се отвораат во правецот на излегување и нивната пожарна отпорност изнесува најмалку еден час и 30 минути;

- не се проектираат вртливи врати;

- вратите во заедничките комуникации како врска помеѓу скалишните простори и ходници, пасажи и слично, со своето отворање не го смалуваат просторот (широчината) на скалишните простори;

- сите видови канали (вентилациони цевки, цевки за ѓубре и сл.) во станбените градби се огноотпорни во времетраење од најмалку еден час;

- се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот;

- за пристапните патишта за станбените објекти важат мерките за проектирање и изведба согласно стандарди од македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO),

3. Мерки според височината на станбените објекти

Член 45

Станбените објекти во зависност од нивната височина можат да бидат:

- станбени објекти со височина од приземје и еден кат;

- станбени објекти со височина поголема од приземје и еден кат, но не поголема од 22 метри од котата на готовиот терен до котата на готовиот под на последниот (највисокиот) кат, и

- станбени објекти со височина поголема од 22 метри од котата на готовиот терен до котата на готовиот под на последниот (највисокиот) кат.

За станбените објектите од став 1 алинеја 1 на овој член, покрај мерките од член 44 од овој правилник, при проектирањето и изведбата, од аспект на пожарната отпорност за носивите делови на конструкцијата, важат и следните мерки:

- станбените објекти се проектираат и изведуваат со пожарноотпорност за носивите делови на конструкција со времетраење од 30 минути за индивидуални градби и најмалку еден час за градби во низ. Разделните сидови помеѓу становите ја имаат истата пожарна отпорност;

- изолација со противпожарен сид во сите случаи каде станбениот објект е во директно соседство со друга станбена градба во времетраење од најмалку еден час за индивидуални градби и најмалку 1,5 час за градбите во низ. Истото соодветно важи и за меѓукатните конструкции;

- изолацијата со противпожарен сид во сите случаи каде станбениот објект е во директно соседство со друга станбена градба, а е во состав на друга категорија објекти (јавни објекти) пожарниот сид или пожарниот под е со изолација во времетраење од најмалку еден час и 30 минути за индивидуални градби и најмалку два часа за градби во низ.

За станбените објекти од став 1 алинеја 2 на овој член покрај мерките од член 44 од овој правилник при проектирањето и изведбата, од аспект на пожарната отпорност за носивите делови на конструкцијата, важат и следните мерки:

- станбените објекти се проектираат и изведуваат со пожарноотпорност за носивите делови на конструкцијата со времетраење од најмалку еден час и 30 минути;

- изолација со противпожарен сид во сите случаи каде станбениот објект е во директно соседство со друга станбена градба во времетраење од најмалку два часа. Истото соодветно важи и за меѓукатните конструкции;

- изолацијата со противпожарен сид во сите случаи каде станбениот објект е во директно соседство со друга станбена градба, а е во состав на друга категорија објекти (јавни објекти) пожарниот сид или пожарниот под е со изолација во времетраење од најмалку три часа.

За станбените објекти од став 1 алинеја 3 на овој член покрај мерките од член 44 од овој правилник при проектирањето и изведбата, од аспект на пожарната отпорност за носивите делови на конструкцијата, важат и следните мерки:

- станбените објекти се проектираат и изведуваат со пожарноотпорност на носивите делови на конструкцијата во времетраење од најмалку два часа;

- изолација со противпожарен сид во сите случаи каде станбениот објект е во директно соседство со друга станбена градба во времетраење најмалку од три часа. Истото соодветно важи и за меѓукатните конструкции;

- изолацијата со противпожарен сид во сите случаи каде станбениот објект е во директно соседство со друга станбена градба, а е во состав на друга категорија објекти (јавни објекти) огноотпорниот сид е со изолација во времетраење од најмалку четири часа.

Член 46

За станбените објекти од аспект на техничката сигурност важат и следните мерки:

- за станбените објекти доколку претставуваат интегрална целина на висока станбена или јавна градба и станбените објекти од член 45 став 1 алинеја 2 од овој правилник со два и повеќе скалишни простора се обезбедува излез на скалишниот простор на последниот кат (отвор-излез) за непроодна тераса или за поткровот, што обезбедува индиректна врска за главните скалишни простори што не се загрозувани со пожар и лесно преминување од една на друга тераса со користење на фиксни и стабилни скали што обезбедуваат сигурно преминување.

Во високите станбени објекти повисоки од 22 метри за живеење и административно работење, можат да се поставуваат и безбедносни противпожарни лифтови во внатрешните или надворешните страни на објектот за безбедносна евакуација на луѓето од објектите.

Безбедносните противпожарни лифтови посебно преставуваат противпожарен сектор (пожарен сектор е дел од објектот (градбата), ограничен со сидови, меѓуспратни конструкции отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа и противпожарни врати отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку еден час).

Отворите за евакуација се изведуваат така да се отвораат во насоката на излезот и да се обезбедени од дејство на снег.

Сидовите на скалишниот простор ја имаат истата пожарна отпорност како и носивата конструкција на градбата. Истото важи и за скалишните кракови и подестите.

Скалите што ги опслужуваат подрумите немаат директна врска - континуирано продолжение со скалите што ги опслужуваат катовите. Ако скалите што ги опслужуваат катовите имаат директно продолжение со скалите за подрумите, на ниво на приземјето се одделени помеѓу себе со поголем подест - одморалиште, односно скалите од катовите се ориентирани во приземјето кон излезот на градбата.

Станбените објекти од член 45 став 1 алинеја 3 од овој правилник се проектираат и изведуваат со сигурносни скали за евакуација кои не се употребуваат во нормални услови, а можат да бидат изведени во внатрешноста на објектот или од неговата надворешна страна (фасада на објектот).

Доколку сигурносните скали се изведуваат во внатрешноста на објектот истите посебно преставуваат противпожарен сектор (пожарен сектор е дел од објектот (градбата), ограничен со сидови, меѓуспратни конструкции отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа и противпожарни врати отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку еден час).

Пристапниот пат до истите е несметан и со пожарноотпорност на конструктивните елементи од најмалку два часа.

Се обезбедува излез од секој кат затворен со врата со пожарноотпорност од најмалку еден час и 30 минути, обезбеден со систем за автоматско затворање и излез кој води на слободен простор. Минималната широчина на надворешните скали за евакуација ако се изведуваат како надворешни е 80 сантиметри, со минимална широчина на подестот од 80 сантиметри и со скалило со димензии 23 x 24 сантиметри. Најголемата височина помеѓу подестите е 3,6 метри, максимален наклон на скалишниот крак од 60°, а висината на оградата не помала од 1,2 метри.

Член 47

За станбените објекти важат и следните посебни мерки:

- доколку во станбен објект како хоризонтални комуникации се предвидени заеднички ходници, тие не се проектираат со стеснување што може да го отежни движењето, ниту пак со неудобни кривини. Најголемата оддалеченост од влез во стан до вертикална комуникација е 20 метри. Ова важи и за заедничките галерии (надворешна хоризонтална комуникација по спратовите на станбените градби);

- во заедничките ходници не се предвидуваат изолирани скали со едно до два скалила. Евентуалната разлика во висините се решава со предвидување на благи рампи;

- при проектирањето се предвидува директен пристап за пожарникарите до секое ниво на градбата преку скалишните простори, ходниците и галериите;

- во косите кровови се изведува сепарација на просторот со огноотпорни сидови, со времетраење на пожарната отпорност најмалку од еден час и 30 минути. Овие сидови се изведуваат 60 сантиметри, над кровната површина.

Сепарацијата се изведува за секој влез поодделно, доколку објектот има два или повеќе влезови, при што не се пречекоруваат максималните должини.

Сепарацијата се изведува на максимална должина од:

- 25 метри за кровови што се пристапни и
- 12 метри за кровови што не се пристапни.

Се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.

4. Мерки за проектирање и изведување подрумски и паркинг простор

Член 48

Подрумските кои се користат како остави се проектираат и изведуваат да бидат сепарирани на пожарни сектори со сидови отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа.

Големината на пожарните сектори не е поголема од 50 м². Вратите во огноотпорните сидови ја имаат истата пожарна отпорност како и сидовите.

Прозорците на подрумските простории се заштитени со метална мрежа со пречник на окцата од 0,75 сантиметри.

Член 49

Отворените паркинзи се проектираат и изведуваат со изолација на отворениот паркинг простор од гаражите и станбените градби со сидови со сопствена противпожарна отпорност од најмалку четири часа.

При проектирањето на гаражите, предвидени за паркирање на повеќе од 100 возила, се обезбедува посебен влез и посебен излез за возилата.

Светлата ширина на вратите е најмалку 3,5 метра.

Заради спречување на зачудувањето на двете патеки за евакуација, влезот се проектира и изведува со оддалеченост од излезот најмалку 20 метри.

Ако растојанието помеѓу влезот и излезот е помало од 20 метри, но не помало од 10 метри, во проектот за гаражата се предвидува огноотпорен сид со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час.

Во гаражите предвидени за паркирање на 20 - 100 возила се проектира само еден влез - излез, под услов светлата ширина на вратите да не биде помала од 6,5 метра.

Гаражите предвидени за паркирање до 20 возила се проектираат и изведуваат и со само еден влез - излез ако светлата ширина на вратата не е помала од 3,5 метри.

Светлата висина на вратите во тој случај не е помала од два метри.

Во гаражите се предвидува пристап и стационирање на посебна опрема и средства на противпожарна единица за гаснење на пожарот.

Подовите во гаражите се проектираат и изведуваат од пожарно отпорни материјали и без влдабнатини во кои може да се собираат запаливи материјали.

Површината на подот не е мазна и лизгава.

Во проектите се предвидува и ефикасно проветрување на гаражите отпорно на испарување на запаливи материји.

Доколку не постои можност за добро проветрување по природен пат, во проектот се предвидуваат вентилациони уреди.

При проектирањето на вентилационите уреди се смета дека испарувањата кои се јавуваат од нафтните деривати се потешки од воздухот.

Поради ова, вентилационите отвори се поставуваат на ниво на подовите на гаражите.

Член 50

Пристапната рампа за гаражниот простор се проектира и изведува со косина не пострмна од 20%.

Минималните димензии на гаражниот бокс се 2,6 метри x 5,40 метри.

Преградните сидови помеѓу гаражните боксови се огноотпорни во време траење од најмалку еден час.

Вратите на гаражните боксови се огноотпорни во време траење од најмалку половина час.

Минималната широчина на комуникациите за пристап до гаражните боксови, изнесува најмалку шест метри. Оваа комуникација е без остри и неудобни кривини.

Доколку во гаражата на станбениот објект е применет системот на гаражирање без боксови (во заеднички простор) важат и мерките предвидени во член 49 од овој правилник.

Член 51

Гаражите се проектираат и се изведуваат со опрема со потребни уреди, техничка опрема и средства за гаснење на пожар и тоа:

- внатрешна хидрантска мрежа со изведени сидни хидрантски приклучоци за гаснење со вода и воздушно-механичка пена-хоп хидранти;
- потребен број на рачни преносни и рачни превозни противпожарни апарати;
- систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;
- систем од водени завеси за ограничување на ширење на пожарот и зачудување на просторот.
- систем за автоматско гаснење на пожар;
- систем од нужни-панични светилки;
- систем за вентилација (довод на свеж воздух и одвод за обесчудување во случај на пожар) за оневозможување на проширување на пожарот;
- систем за мерење на концентрација на ТНГ и ЦО;
- систем за резервно напојување со електрична енергија (агрегати).

Хидрантската мрежа и противпожарните апарати се поставуваат согласно:

- Правилник за техничките нормативи за хидрантска мрежа за гаснење на пожари („Службен весник на Република Македонија“ бр. 26/18).

- Правилник за поблиско определување на изборот на видовите и на количините на противпожарни апарати со кои треба да располагаат правните лица и граѓаните, како и за утврдување на критериумите што треба да ги исполнуваат правните лица кои вршат сервисен преглед и контролно испитување на противпожарните апарати, кои се однесуваат на техничката опрема и просторот за работа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 26/18).

- Правилник за начинот на одредување на местата на кои задолжително треба да се наоѓаат уредите и инсталациите за заштита од пожари, другата противпожарна опрема, средствата за гаснење на пожари и противпожарните апарати, нивното одржување во исправна состојба, посебното обележување и достапноста за употреба („Службен весник на Република Македонија“ бр.74/06, 76/07).

Гаражите се проектираат и изведуваат сепарирани на пожарни сектори и тоа: за секои 20 возила, со сидови отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа, или со посебни стабилни инсталации за гаснење на пожарот.

Се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.

При проектирањето и изведувањето на наведените системи од став 1 на овој член се применуваат стандардите од македонската национална стандардизација (МКС) и меѓународните стандарди (ISO).

5. Мерки за проектирање и изведување на комуникациите

Член 52

При проектирање и изведување на станбените објекти широчината на главната влезна врата се одредува во зависност од големината на станбените површини.

За секои 300 метри станбена површина се определува 0,50 метри за широчина на вратите, со тоа што минималната широчина на вратите е 1,50 метри а максималната на 2,50 метри .

Височината на овие врати изнесува најмалку 2,20 метри.

Главните влезни врати се отвораат кон надворешноста, односно во правецот на евакуацијата.

Доколку во станбениот објект е предвиден ветробран, неговите минимални димензии се:

- длабочина два метри;
- широчина 1,80 метар; и
- височина 2,40 метри.

Нивото на подот на влезната партија (или нивото на подот на ветробранот) во градбата е повисок најмалку за едно скалило во однос на надворешната пристапна површина.

Во близината на главните влезни врати или во ветробранот не се поставуваат предмети кои можат да ја отежнуваат евакуацијата, (како што се сандачиња за писма и млеко, огласни табли). Овие предмети се поставуваат во ниши во сидот, односно во рамнина на сидната површина.

Член 53

Вертикалните комуникации во станбените објекти се лесно воочливи од влезната партија.

Пристапот до вертикалните комуникации е кус.

Светлата широчина на скалишниот крак изнесува најмалку 1,10 метри, додека светлата широчина на скалишниот подест е најмалку 1,20 метри.

Оградата на скалишниот простор е стабилна и солидно анкерувана за да може да го издржи налетот на станарите во случај на пожар или паника.

Височината на оградата е најмалку 1,05 метри мерена од надворешниот раб на газиштата.

Светлосниот отвор помеѓу вертикалните или хоризонталните шипки на оградата е најмалку 11 сантиметри.

Светлата височина на ходниците и галериите е најмалку 2,40 метри, а нивната широчина 1,50 метри.

Секој станбен објект со приземје и пет или повеќе катови има лифт за превоз на лица.

Бројот на лифтовите во објектот се одредува во зависност од бројот на становите и станарите.

Доколку просторијата за депонија на ѓубрето има врска со некоја хоризонтална или вертикална комуникација во градбата, се изведува преку вентилиран меѓу простор.

Во заедничка просторија со влезната партија во градбата не се проектира просторијата за депонија на ѓубре.

До просторијата за ѓубре се обезбедува директен пристап од надвор.

Секој станбен објект со приземје и пет или повеќе катови, но не поголема од 22 метри од котата на готовиот терен до котата на готовиот под на последниот (највисокиот) кат, ако нема дневно осветлување на главниот скалишен простор, се проектира и изведува да има просторија за сместување на акумулаторски (АКУ) батерии. Овие батерии обезбедуваат редовно напојување со електрична енергија за панично осветлување на комуникациите, за време од најмалку два часа.

Просторијата за акумулаторските (АКУ) батерии се проектира хидро-термички изолирана.

Се поставуваат упатства, план (шема) за евакуација за безбедно напуштање на објектот.

V. МЕРКИ ЗА ПРОЕКТИРАЊЕ И ИЗВЕДУВАЊЕ НА ОЦАЦИ

Член 54

При проектирањето и изведувањето на оцачките канали, односно оцациите се применуваат следните мерки:

- Оцациите се изведуваат од материјали кои се огноотпорни и не согоруваат при високи температури, непропустливи за гасовите и испарувањата кои се појавуваат во оцакот, отпорни на хемиско дејство на гасовите, доволно цврсти при механички удари и напрегања и добри топлински изолатори;

- Оцациите се состојат од:

1. глава на оцакот - најгорниот дел од оцакот кој се наоѓа надвор од кровот,
2. грло на оцакот - отворот на најгорниот дел-главата од оцакот,
3. дно на оцакот - најдолниот дел од оцакот,
4. висина на оцакот - вертикалната оддалеченост од дното до грлото на оцакот,
5. корисна висина на оцакот - вертикалната оддалеченост од ложиштето до грлото на оцакот,
6. приклучоци - споеви на ложиштето со оцакот, и
7. отвори за чистење - отвори кои се изведуваат на ѕидовите од оцакот и служат за чистење на оцакот, се изработуваат од негорлив материјал, од полна печена цигла при што дебелината на ѕидот од оцакот изнесува најмалку 12 сантиметри за обичен оцак, и 25 сантиметри за поголеми оцаци кој овозможува пожарноотпорност во времетраење од најмалку два односно три часа.

Кога за изработка на оцакот се користи друг незапалив материјал, тој се изведува со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа, која се постигнува со соодветна термичка изолација.

Кај оцациите изведени од шунт елементи, топлинската изолација се изведува со облога од тули на кант, или друга термо изолација прицврстена на соодветен начин, а потоа измалтерисана или на друг начин површински обработена.

Оцациите се поставуваат и налегнуваат на цврсти и незапаливи подлоги.

Оцациите не се проектираат, изведуваат и поставувањето-налегнувањето на оцакот не е на конструктивни елементи од запаливи материи.

Оцациите се изведуваат на начин да не ги пресекуваат важните носиви конструктивни елементи на градбата (столбови, носачи, кровни носачи и сл.).

Член 55

Оџаците кои поминуваат низ простории со високо пожарно оптоварување и зголемена опасност од појава на пожар се изведуваат од сидови со пожарноотпорност во времетраење од најмалку три часа.

Во простории со високо пожарно оптоварување и зголемена опасност од појава на пожар оџаците немаат никакви отвори и вратнички за чистење, а евентуалните приклучоци за спојување на печките се изведени од материјал со пожарноотпорност во времетраење од еден час и 30 минути.

Оџаците се изведуваат да можат ефикасно да се чистат.

Во и на сидовите од оџакот не поминуваат никакви инсталации (електрични, гасоводни, нафтоводни).

Сидовите на оџаците не се проектираат и изведуваат да се користат како лежишта за конструктивни делови од градбата (греди, носачи, кровни носачи).

Во сидовите од оџакот не се вградуваат дрвени конструктивни и други елементи од запаливи материи.

Оџаците не се користат како вентилациони канали, а вентилационите канали не се користат како оџаци.

Член 56

Во близина на оџакот не се проектираат и изведуваат дрвени конструктивни елементи (греди, летви) и инсталации (електрични, гасоводни, нафтоводни).

Дрвените конструктивни елементи од надворешната страна на сидот од оџакот се оддалечени на растојание од девет до 12 сантиметри.

Инсталациите (електрични, гасоводни нафтоводни) од надворешната страна на сидот од оџакот се оддалечени на растојание од 20 до 25 сантиметри.

Ако дрвениот конструктивен елемент (дрвена греда, штица, летва) лежи на сид (вградена во сид) каде што поминува оџак треба да се оддалечи од оџакот најмалку 25 сантиметри.

Ако оџакот поминува низ дрвени греди (тавански греди кои одат кон оџакот), истите се прекинуваат и се прифаќаат со напречна прифатна греда која од надворешниот сид на оџакот се оддалечува на растојание од 12 до 15 сантиметри.

Оџакот по целата своја височина се изведува измалтерисан (внатрешно и надворешно) без шуплини и пукнатини на сидовите од оџакот.

Оџаците се изведуваат во средните сидови од градбата.

Изведување на оџаците во и на надворешните сидови од градбите се предвидуваат (проект, изведба), се приложува статичка и термичка пресметка во проектната документација.

Оџакот се заштитува од прекумерно ладење со сид дебел најмалку 25 сантиметри.

Оџаците по целата своја височина се изведуваат вертикално, но ако тоа од оправдани причини секаде не е можно тогаш истите се изведуваат со едномерно скршнување (закоосување).

Закоосувањето во однос на вертикалата е до 30°.

Член 57

При проектирањето и изведувањето на оџаците местото на скршнување (закоосување) на оџакот се предвидува да биде заштитено со поставување челична плоча и прачка која при чистење на оџакот ги штити рабовите од кршење.

За приклучок на една печка за домаќинство димензиите на пресекот на оџакот изнесуваат од 80 до 100 см 2, а за приклучок на две печки за домаќинство најмалку 196 см 2.

Пресекот на оцакот може да биде, кружен, квадратен и правоаголен но не помал од 14 x 14 см за квадратен и 15 сантиметри за кружен пресек и со иста големина по целата височина на оцакот без стеснувања.

Член 58

За оцаците за станбени објекти пресекот на оцакот не се пресметува, но во зависност од бројот и големината на ложиштето истиот изнесува 14 x 14 см, 14 x 20 см или 14 x 25 см.

На еден оцак со димензии 14 x 14 см можат да се приклучуваат само две печки од ист кат.

Од различни катови на ист оцак не можат да се приклучат две печки.

Минималното растојание од таванот до приклучокот на оцакот е 25 см, а меѓусебното растојание на два приклучоци од ист кат е од 25 до 30 см.

Член 59

За оцаци за индустриски објекти и котловски единици за централно греење:

- кај шунд оцаците кои работат на принцип на собирни оцаци, а се состојат од два канала, собирниот или матичниот канал е со димензии 20 x 20 см, а секундарниот канал кој е паралелен на матичниот и се приклучува на секој кат е со димензии 12 x 20 см.

Приклучокот на ложиштето се поставува на 80 см над подот, или 25 см под таванот.

Секундарниот канал се приклучува во матичниот канал на височина од 2,20 метри над ложиштето.

На секундарниот канал од еден ист кат можат да се приклучат најмногу две печки.

Во еден матичниот канал со димензии 20 x 20 см можат да се приклучат секундарни (приклучни канали) најмногу од пет ката, а ако бројот на катовите е поголем се изведува уште еден матичен канал.

Споевите на ложиштето со оцакот кај подвижните печки се прават од лим со номинален пречник од $f = 13$ до $f = 24$ см.

Член 60

Височината на оцакот се определува со височината на градбата.

За да се добие добар провев во оцакот корисната височина на оцакот изнесува најмалку пет метри. Кога оцакот се проектира во непосредна близина на слемето на објектот треба да го надвишува слемето најмалку за 30 до 50 см.

Оцакот се проектира и изведува со височина од најмалку 1,5 метар над кровот мерено вертикално по највисоката страна, односно еден метар мерено нормално од завршетокот на оцакот до кровот ако оцакот излегува на поголемо растојание од слемето. Оцаците на рамни кровови -тераси се изведуваат со височина од 1,5 до 2 метри над рамниот покрив.

Најмалата височина на оцакот изнесува 60 см доколку на растојание од 3 метри мерено во хоризонтална проекција се наоѓа некој истакнат дел на објектот над кровната површина.

Ако кровниот покривач е од незапалив материјал минималната висина на оцакот над слемето изнесува 0,5 метри, а ако оцакот е оддалечен од слемето неговата височина мерено во хоризонтална проекција изнесува најмалку 1,5 метри.

Ако кровниот покривач е од запалив материјал минималната височина на оцакот над слемето изнесува еден метар, ако оцакот е оддалечен од слемето неговата височина мерено во хоризонтална проекција изнесува најмалку 2,5 метри.

Член 61

Излезниот отвор на оџакот се проектира и изведува да биде оддалечен најмалку три метри, мерено во хоризонтална проекција, од запаливи делови и отвори на градбата.

Матичните оџаци имаат отвори за чистење кои се наоѓаат на ѕидот од оџакот на височина од 60 до 80 см од подот во подрумот, односно таванот во делот од кровната конструкција.

Во простории во кои постои зголемена опасност од појава на пожар не се предвидуваат отвори за чистење на оџаци.

Во близина на отворите за чистење на оџакот на растојание помало од 50 см не се предвидува употреба на запаливи материи.

Отворите за чистење на оџакот се затворени со бетонски или двојни лимени вратнички.

Член 62

За оџаци за отворени ложишта-огништа (камини) во проектната документација се приложува термичка пресметка.

Камините се поставуваат на незапаливи подлоги.

Просторот од подот пред ложиштето на каминот во широчина од 50 см се заштитува со подлога со огноотпорност во времетраење од најмалку еден час.

Член 63

Одржувањето во исправна состојба и чистењето на оџациите од страна на сопствениците, односно корисниците се врши најмалку еднаш годишно пред почеток на грејната сезона, а по потреба и повеќе пати.

Со чистењето на оџациите се проверуваат и сите други недостатоци кои можат да бидат причина за лошо функционирање на оџакот.

При чистење на оџациите поради заштита од пожари и експлозии да постапуваат согласно Правилникот за одржување во исправна состојба на оџациите, димноводните уреди, системите за воздух, системите за воздушно и водено греење, огништата-котли за парно греење во објектите, како и во индустриски и занаетчиски постројки („Службен весник на Република Македонија“ бр.146/10).

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 64

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за заштита од пожари, експлозии и опасни материи објавен во („Службен весник на Република Македонија бр. 32/11 и 145/13) и Правилникот за мерките за заштита од пожар и експлозии („Службен весник на Република Македонија бр. 99/17, 143/17 и 243/18).

Член 65

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 01-2138/3
24 септември 2020 година
Скопје

Дирекција за заштита
и спасување
Директор,
м-р Аднан Џафероски, с.р.